

Disseny de sistemes d'electrificació rural amb energies renovables per països en desenvolupament

Laia Ferrer, Bruno Domenech, Rafael Pastor,
Alberto García, Alejandro López
Divisió d'Enginyeria d'Organització i Logística de l'IOC

2a. Jornada de Recerca a l'ETSEIB, 29/06/2018

Índex

1. Introducció
2. Objectius
3. Resolució del problema
4. Experiències
  1. Perú
  2. Bolívia
  3. Cap Verd
  4. Nicaragua
  5. Equador
5. Resultats i perspectives de futur

Introducció

- Actualment, 1100 milions de persones no tenen accés a l'electricitat
  - Especialment en àrees rural
  - En països en desenvolupament
- Els sistemes autònoms amb energies renovables són una solució adequada
  - Utilitzen recursos locals
  - Menor cost que la xarxa nacional
- Els sistemes híbrids (eòlics i solars) son una de les opcions tècniques possibles

Introducció

■ Tecnologies pel desenvolupament humà:

NO: “exportar” la nostra tecnologia més avançada o sofisticada

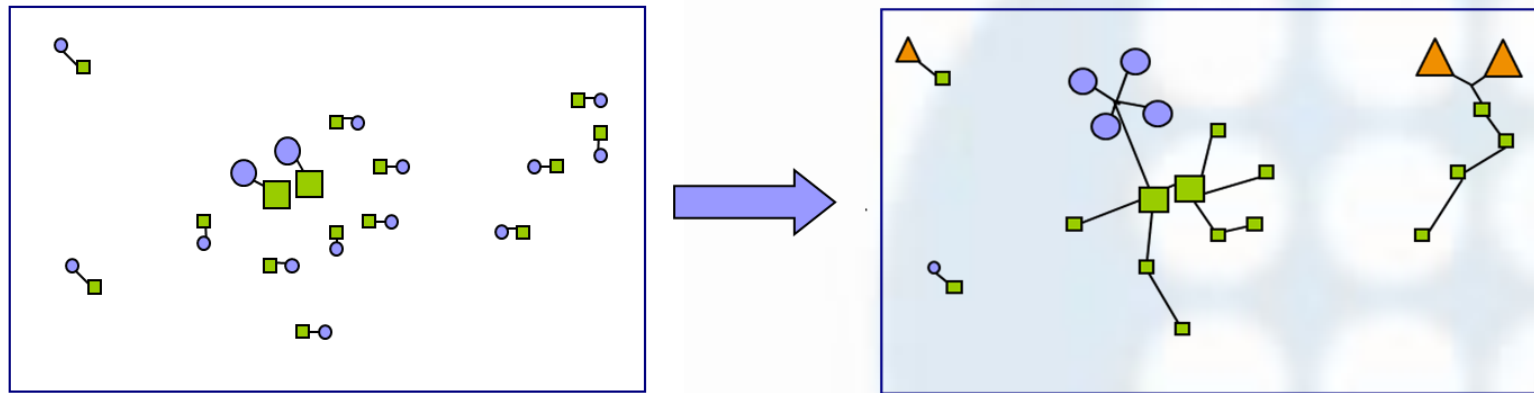
SI: desenvolupar de tecnologies i dissenys de projectes que solucionin els problemes reals i concrets de comunitats amb contextos econòmics, socials i ambientals molt diferents als nostres.

Introducció

- Degut a la dispersió entre punts, sovint s'utilitzen sistemes individuals
- Com alternativa, es proposa combinar microxarxes i sist. individuals
  - No condiciona el consum d'un punt al recurs disponible
  - Pot estalviar costos per economies d'escala
  - Pot adaptar-se millor a increments de consum

○ ● Tipus de microaerogeneradors   ▲ ▲ Tipus de panells fotovoltaics   ■ ■ Tipus de punts de consum

- El disseny de solucions és un problema combinatori complex
  - Cal estudiar totes les possibles combinacions d'eòlica i solar
  - Cal estudiar totes les possibles connexions entre punts

Objectius

- Desenvolupar models d'optimització per dissenyar projectes, que:
  - **Decideixin** la mida i localització dels generadors (eòlics i solars), i la distribució elèctrica (individual o microxarxa)
  - **Considerin** la ubicació i demanda de cada punt de consum
  - **Incorporin** restriccions de caràcter social:
    - Estudiar els usos energètics coberts
    - Facilitar gestió dels sistemes
    - Millorar la seguretat del subministrament elèctric
- Desenvolupar eines multicriteri per seleccionar la millor solució, que:
  - **Incloguin** criteris econòmics, tècnics, socials i ambientals
  - **Facilitin** la interacció amb els beneficiaris i promotors del projectes
- Adaptar les eines desenvolupades a diferents contextos i països

Resolució del problema: plantejament

Entrades

Punts de consum
localització, demanda i
distància

**Components de la
instal·lació**
cost i característiques
tècniques de generadors,
bateries, inversors,
reguladors i medidors

Recurs energètic
Mapa de recurs eòlic i solar
a microescala

Models de resolució

Funció objectiu
minimitzar costos

Restriccions tècniques
balanç d'energia i potencia
autonomia de les bateries
caiguda de tensió

Restriccions socials
Màxim nombre de
microxarxes, cobertura de
les microxarxes,
percentatge entre les fonts
de generació, nombre
d'equips per punt de
generació

Sortides

Resultat
cost minimitzat

Valor de variables
nº , tipus i localització de
generadors, bateries,
inversors, medidors ,
reguladors i conductors

Resolució del problema: eines

- **Pel disseny de projectes**
  - Models matemàtics d'optimització lineals
  - Algorismes heurístics i metaheurístiques
  - Això permet obtenir un ventall de solucions possibles segons les dades de partida i els condicionants/restriccions considerats
- **Per la selecció de la solució més adequada**
  - Tècniques de resolució multicriteri
  - Definició i ponderació dels criteris
  - Definició de l'avaluació de les solucions
  - Considerant l'opinió dels usuaris i promotors

Experiència a Perú

■ Contraparts

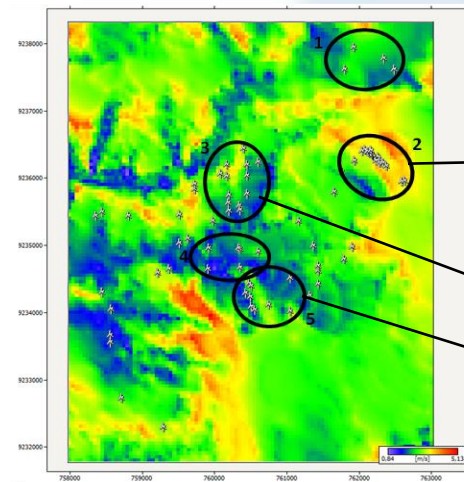
1.- El Alumbre
- Eòlic Individual
- Desigualtats en la generació i consum

2.- Campo Alegre
- Híbrid Individual
- Sistemes sobredimensionats

Desenvolupament d'eines de millora del disseny:

- Avaluació del recurs eòlic
- Optimització del disseny considerant microxarxes
- Variacions socials
  - facilitar la gestió
  - millorar la seguretat
- Seleccions multicriteri

3.- Alto Perú

Mapa de vent de Alto Perú

Part Carretera
Microxarxes eòliques
Molt bon potencial
Proximitat entre cases

Zona Norte/ Sur
Solar individual
Conflictes entre veïns
Baix recurs eòlic

Experiència a Bolívia

■ Contraparts

Ingeniería
Sense Fronteres

■ Turco i Challapata

- Eòlic/solar individual

■ Per futurs projectes, l'ús de microxarxes permetria:

- Millorar la seguretat en front avaries sense incrementar el cost
- Evitar desigualtats socials sense riscos de robatoris i falta de manteniment

	Individual (actual)	Microxarxa (1 tipus d'aerog)		Microxarxa (4 tipus d'aerog)	
		Cost (\$)	Diferència	Cost (\$)	Diferència
Turco	19423	17862	-8,0%	16862	-13,2%
Challapata	14447	13886	-3,9%	13886	-3,9%

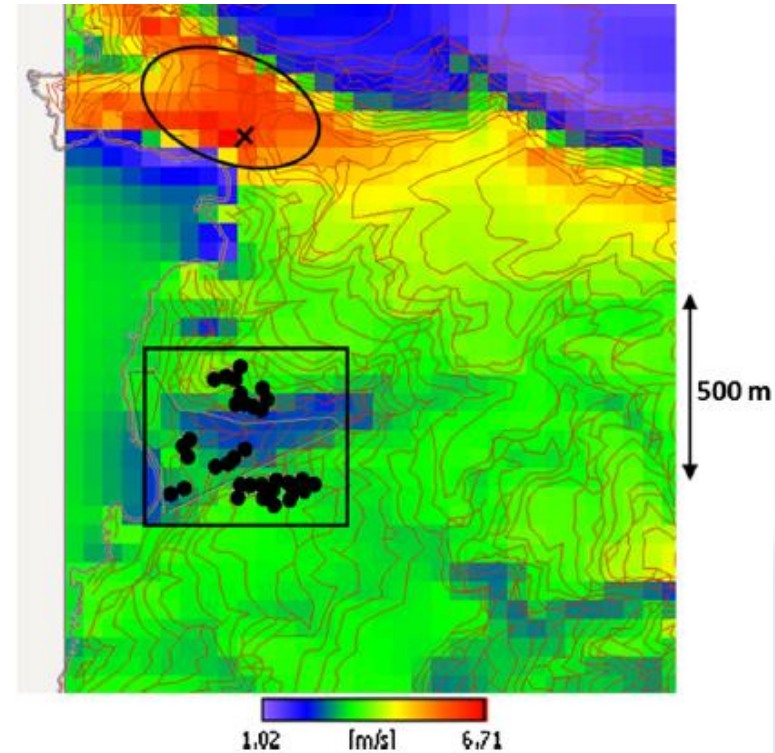
Experiència a Cap Verd

■ Contraparts

ECOWAS CENTRE FOR
RENEWABLE ENERGY AND
ENERGY EFFICIENCY

- Avaluació de vent, proposta de disseny de projectes i de substitució de generadors dièsel per aerogeneradors

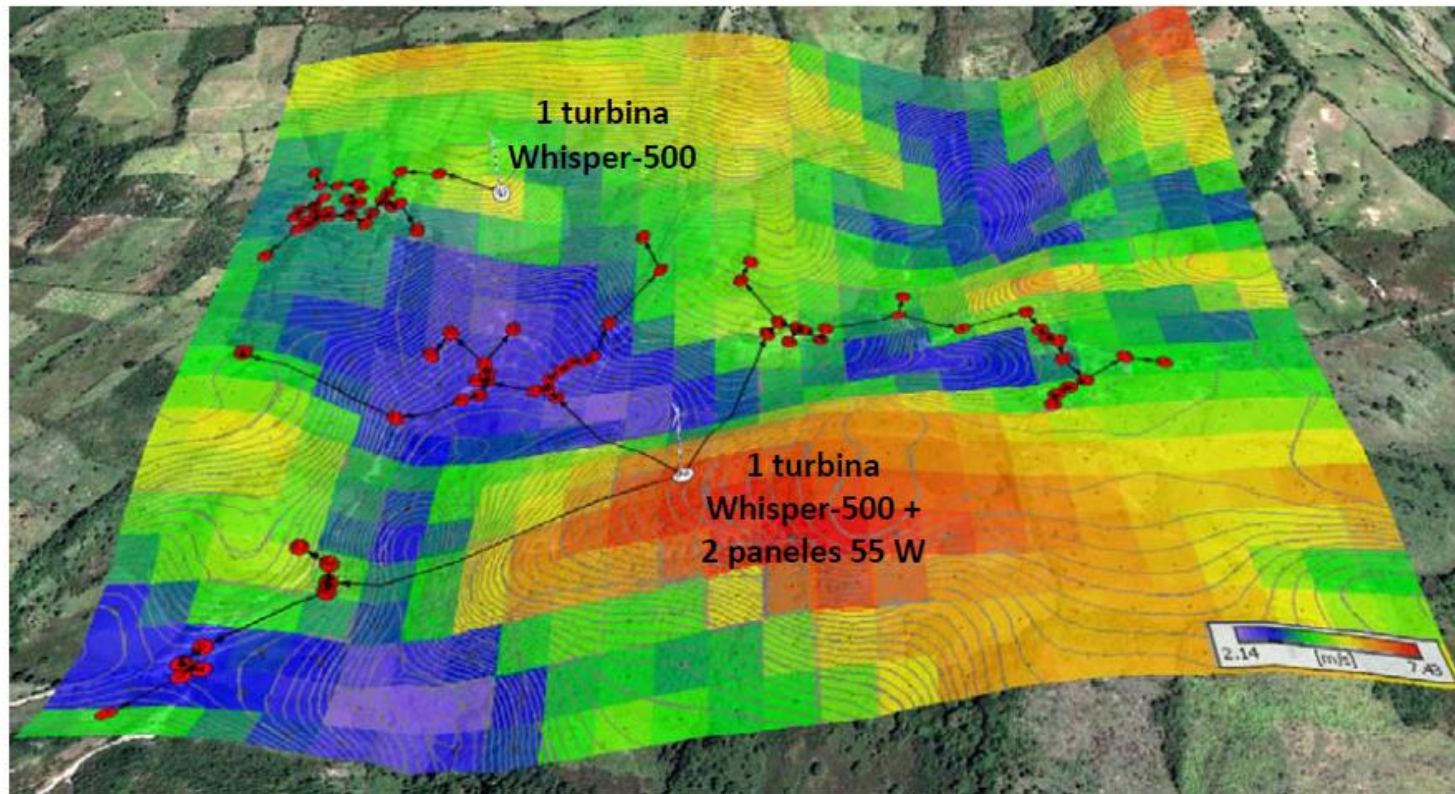

Experiència a Nicaragua

- Contraparts

- Proposta d'electrificació basada en panells solars individuals, microxares solars i microxarxes eòliques

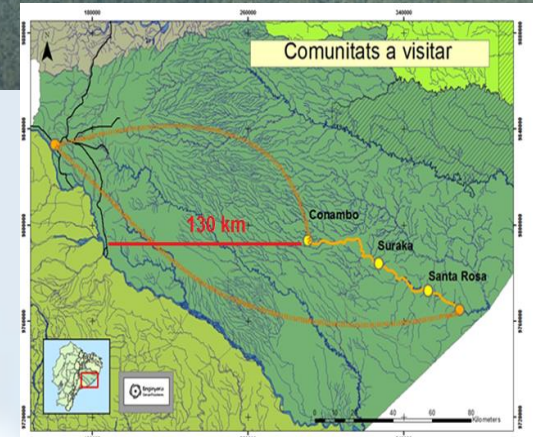
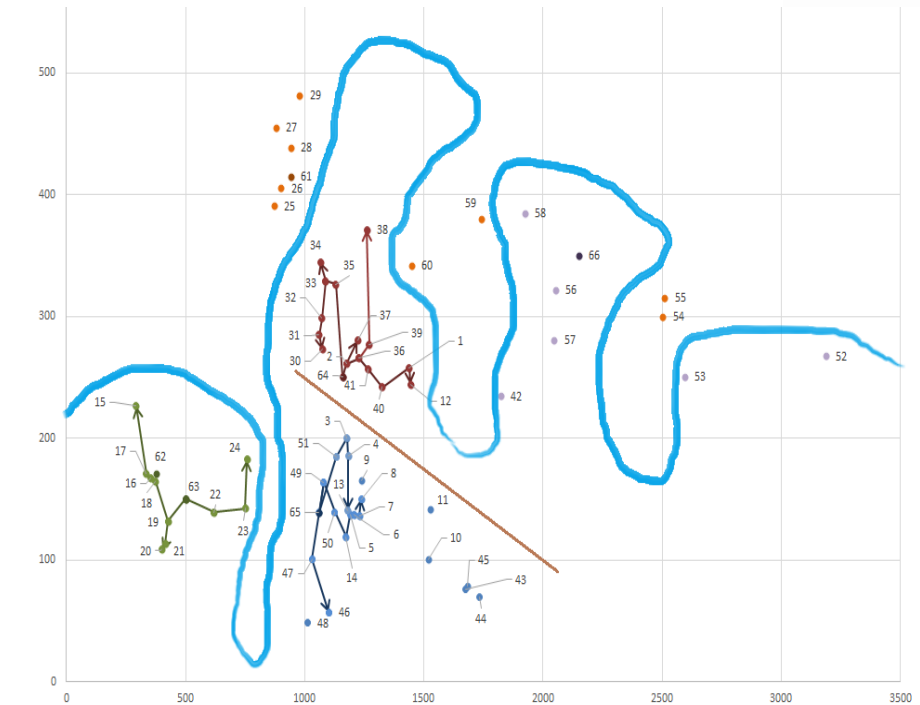

Experiència a Equador

■ Contraparts

- Electrificació amb panells solars, per minimitzar la tala d'arbres
- Participació en el procés d'electrificació de la selva amazònica

Resultats i perspectives de futur

■ Resultats

- 6 PFC/TFG i 4 TFM
- 4 Tesis Doctorals llegides i 3 més en curs (a llegir 2018-9)
- 27 articles en revistes JCR
- 1 llibre i 4 capítols de llibre
- 2 projectes del pla nacional (proposta de continuació al 2018)
- 9 projectes del CCD-UPC
- Col·laboracions a 10 països (Bolívia, Cap Verd, Cuba, Equador, Espanya, Mèxic, Nepal, Nicaragua, Perú i Veneçuela)

Resultats i perspectives de futur

- **Perspectives de futur**
  - Incorporació de la incertesa
    - Dades de partida: demanda, costos, recursos energètics
    - Criteris dels decisors/es i prioritats
  - Planificació considerant la futura integració a la xarxa nacional
    - Disseny preveient la possible connexió
    - Model de gestió pel sistema aïllat i connectat
- **Convenis i projectes a convocatòries europees:**
  - Amb AWS: mapes de vent pel disseny de projectes. Proposta de conveni amb l'Ajuntament de Beuda (pendent de decisió)
  - Amb TTA: proposta H2020-MSCA-ITN-2018 Marie Curie ITN (deputy coord. Laia Ferrer). No acceptada, a millorar 2019
  - Amb ESF: ajuda concedit (6000€) de AGAUR-INTCO per preparar propostes: topic H2020-LC-SC3-SE-62.019 (Feb 2019)

Moltes gràcies per l'atenció

Disseny de sistemes d'electrificació rural amb energies renovables per països en desenvolupament

Laia Ferrer, Bruno Domenech, Rafael Pastor,
Alberto García, Alejandro López
Divisió d'Enginyeria d'Organització i Logística de l'IOC

2a. Jornada de Recerca a l'ETSEIB, 29/06/2018